

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Eliška Toužimská
Téma práce:	Ochrana osobnosti v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb
Rozsah práce:	62 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 15. 6. 2015	

- 1. Aktuálnost (novost) tématu:** Téma diplomové práce lze charakterizovat jako téma relativně nové a v mnohých aspektech též vysoce aktuální a to zejména vzhledem k účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., zákona o zdravotnických službách a podmínkách jejich poskytování č. 372/2011 Sb. a vyhlášky o zdravotnické dokumentaci č. 98/2012 Sb. Autorka v samotném závěru práce reflektuje probíhající legislativní práce na novele zákona o zdravotních službách.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:** Autorka v samotném úvodu diplomové práce správně uvádí, že v rozsahu diplomové práce není možné postihnout veškeré aspekty ochrany osobnosti při poskytování zdravotních služeb a proto z výkladu některá vyjmenovaná specifika výslovně vyjímá (s. 6). Zpracování předložené diplomové práce bylo nepochybně náročné především z hlediska objemu vstupních údajů a to nejen na úrovni čistě pozitivistické (právní úprava ČR – občanský zákoník, zákon o zdravotních službách, mezinárodní smlouvy – Úmluva o biomedicíně, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech). Diplomantka hojně využívá judikatury (Nálezy Ústavního soudu, rozhodnutí Nejvyššího soudu, Evropského soudu pro lidská práva, irské judikatury). Kromě české právní úpravy diplomantka pracuje též s právní úpravou německou, resp. s bavorským zákonem o nemocnicích. Navíc však autorka prokázala znalosti z oblasti etiky a filosofie (osobnost člověka ontologické a kontingentní pojetí str. 18). V práci je využito především standardních interpretačních metod. V rámci dílčím způsobem pojatých kapitol diplomantka postupuje vždy od obecného ke konkrétnímu. Závěry uvedené v práci mají dostatečnou oporu v domácí a zahraniční literatuře a judikatuře, která je řádně citována.
- 3. Formální a systematické členění práce:** Práce je vedle úvodu a závěru velmi přehledně formálně rozčleněna do sedmi kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. Obsahově práce koreluje s formálním členěním. Z hlediska systematiky je možno uzavřít, že diplomantka napříč prací při výkladu postupuje od obecného výkladu (ochrana osobnosti) ke specifickým problémům týkající se zdravotnické problematiky. Tento systém výkladu odpovídá i struktuře využití právních pramenů – tj. vždy od mezinárodní, nebo ústavní úrovně, k úrovni zákonné a judikatuře. Výklad systematicky sleduje primárně základ prolomení ochrany osobnosti – a to poskytování zdravotních služeb se souhlasem pacienta kapitola 2., Poskytování zdravotních služeb bez souhlasu pacienta (kapitola 2. 5). Informace o zdravotním stavu pacienta (kapitola 3.), Vedení zdravotnické dokumentace a ochrana osobních údajů (kapitola 4.), Ochrana osobnosti po smrti pacienta (kapitola 5.), Aktuální problémy ochrany osobnosti v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb ve vybraných státech – Německo, Irsko (kapitola 6), Aktuální vývoj v oblasti ochrany osobnosti v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb v České republice (kapitola 7). Autorka správně poukazuje na fakt, že pacient je slabší stranou a z tohoto důvodu věnuje patřičnou pozornost institutům, které tuto nerovnost zmírňují (informovaný souhlas, odvolání souhlasu v jakékoli formě, i když byl souhlas udělen písemně – výklad k § 97 odst. 1

OZ na str. 29). Jako prolomení informační povinnosti ze strany lékaře autorka rozebírá terapeutické privilegium str. 37). Systematika práce sleduje hodnoty, které mohou být poskytnutím zdravotních služeb ohroženy, a to přímo – tělesná a duševní integrita, anebo v souvislosti s poskytováním zdravotní péče – právo na informace, vedení zdravotnické dokumentace a nahlížení do ní, ochrana osobních údajů pacientů a třetích osob (str. 44), monitorování zdravotnických zařízení. Výklad se týká též ochrany osobnosti po smrti pacienta (ochrana lidského těla po smrti – problematika transplantací, použití těla pro vědecké a výukové účely; ochrana informací o pacientovi po jeho smrti).

- 4. Vyjádření k práci:** Práci lze charakterizovat jako zdařilé průřezové zpracování vybraných úseků zvolené problematiky. Nicméně ani přes jisté výsekové pojetí jednotlivých částí nepostrádá dostatečnou ucelenost a teoretickou propojenost. Teoretický základ práce je obsažen v první kapitole, kde autorka správně pracuje i s filosofickými a etickými rozměry zvolené problematiky a zabývá se osobností a její ochranou v širším smyslu. Následně je text práce věnován praktickým (zdravotnickým) tématům, nepostrádá však konstantní teoretický pohled. Diplomantka se velice pečlivě zabývá otázkou souhlasu pacienta a jeho formou a informační povinností lékaře. Na straně 26 a 27 je podán přehledný výklad situací, kdy souhlas musí být podán v písemné formě. Kladem práce je též rozbor problematiky dříve vyslovených přání. Z širšího úhlu pohledu je přínosné uvedení výsledků zajímavých výzkumů právních komparací tzv. „opt out a opt in systému“ (str. 51). Dalším pozitivem je připomenutí porušení osobnostních práv v oblasti zdravotnictví v minulosti (kapitola 6. 2 str. 55 - 60). Kladně je nutné hodnotit dosažení skutečně aktuálního právního stavu (kapitola 7) a to i s ohledy de lege ferenda. V tomto směru autorka projevila i značnou dávku pozitivistického postřehu – rozpor v důvodové zprávě k novele zákona o zdravotních službách „o důvodu ukončení umělého přerušení těhotenství“ (str. 64 nahoře). Autorka se neomezuje jen na prostou sumaci informací, ale též projevuje věcně opodstatněné názory.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce vytčený diplomantkou na straně 6 byl splněn (viz. ad 1.)
Samostatnost při zpracování tématu	Zpracováním předložené diplomové práce autorka prokázala schopnost pracovat samostatným a tvůrčím způsobem.
Logická stavba práce	Práce má výbornou logickou strukturu.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Práce s literaturou je více než dostatečná, ke zpracování práce bylo využito 52 literárních zdrojů, z toho celá řada zahraničních. Tyto byly řádně citovány (138 poznámek pod čarou).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy odpovídá struktuře zvoleného tématu. Lze uzavřít, že tato je v rámci každé dílčí problematiky dostatečná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Práce je velmi přehledně graficky členěna. K práci jsou připojeny přílohy pozitivního a negativního informovaného souhlasu.
Jazyková a stylistická úroveň	Předložená diplomová práce má velmi dobrou stylistickou úroveň, kladem je minimum formálních nedostatků.

- 6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:** K předložené diplomové práci lze mít několik připomínek. Jedná se jednak o drobné formální nedostatky str. 6 odst. 1 práva týkající se, str. 16 odst. 2 „na zdraví. Na zdraví těhotné ženy,“ na straně 28 odst. 3 shora „zdravotní vztah.“ s. 31 „dříve vyslovená přání vzbuzuje.“

Druhý odstavec na str. 14 by bylo vhodné doplnit o výslovné znění § 636 odst. 3. Objektivní lhůta se neuplatní v případech, kdy byla protiprávně dotčena svoboda, život nebo zdraví. V těchto případech je právo na náhradu omezeno jen tříletou subjektivní lhůtou. Spíše k zamyšlení je závěr o tom, že následné odvolání souhlasu jako jednostranné právní jednání nemůže založit odpovědnost (str. 29). Bylo by vhodné více rozvést deliktní odpovědnost soukromoprávní i veřejnoprávní str. 34.

V rámci ústní obhajoby se diplomantka zaměří na otázku pojmových znaků smlouvy o poskytování zdravotní péče.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Předložená diplomová práce splňuje veškeré formální i obsahové požadavky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		výborně

V Praze dne 30. 6. 2015

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.

Oponent diplomové práce